

Универзитет у Бањој Луци
Природно-математички факултет

Информатор

Упис и правила студирања
Природно-математички факултет
академска 2019/2020. година

2019.

Информатор припремили:

Проф. др Горан Трбић, декан

Проф. др Радослав Декић, продекан за наставу и руководилац Студијског програма техничког васпитања и информатике

Проф. др Душко Јојић, продекан за научно-истраживачки рад

Доц. др Видомир Обрадовић, руководилац Студијског програма просторног планирања

Проф. др Александра Петрашевић, руководилац Студијског програма географије

Доц. др Сњежана Дупљанин, руководилац Студијског програма физике

Проф. др Милица Балабан, руководилац Студијског програма хемије

Проф. др Биљана Лубарда, руководилац Студијског програма биологије

Доц. др Маја Манојловић, руководилац Студијског програма екологије и заштите животне средине

Проф. др Драган Матић, руководилац Студијског програма математике и информатике

Предговор

Драги наши будући студенти,

Велико нам је задовољство што сте изразили жељу да се информисете о могућности студирања на Природно-математичком факултету. Избор факултета, а самим тим и будуће професије једна је од најважнијих одлука у вашем животу. Стога је врло важно да пажљиво и темељно анализирате могућности које вам пружају различити факултети и да према својим афинитетима и способностима изаберете онај студиј који вам највише одговара.

Без обзира на то која вас природна наука интересује, наш факултет вам нуди могућност да стекнете довољно знања да у својој професији постанете добри стручњаци и да себи обезбиједите добар посао од кога ћете моћи да живите и ви и ваша породица.

Природно-математички факултет ове године са поносом обиљежава 23 година постојања. У протеклом периоду, преко 2.000 студената дипломирало је на факултету, а знатан је и број студената који су стекли титуле магистара, мастера и доктора наука. Наши свршени студенти (географи, биолози, хемичари, математичари, физичари, еколози, информатичари и просторни планери) данас су носиоци академске мисли нашег друштва, значајне карике у тимовима домаћих и страних компанија, наставници и професори у основним и средњим школама и признати научници широм свијета. **Постаните и ви један од њих!**

Уписом на Природно-математички факултет закорачићете у бескрајни свијет науке, чије ћете дијелове истраживати свакога дана док сте студенти. Пред вама су узвишени, студентски дани, којих ћете се са поносом сјећати цијелог живота.

Срећан упис на факултет и успјешно студирање,
жели вам колектив Природно-математичког факултета!

Садржај

Бања Лука – Крајишка љепотица	1
О Природно-математичком факултету	4
Зашто студирати на Природно-математичком факултету	6
Стипендирање	7
Размјена студената.....	8
Научни рад студената	9
Утисци студената	9
Теренска настава	13
Правила конкурисања и уписа на факултет	15
Упис на први циклус студија	15
Расположива слободна мјеста за упис на први циклус студија.....	18
Упис на други циклус	19
Расположива слободна мјеста за упис на други циклус студија	22
Правила о студирању на првом и другом циклусу	23
Опште одредбе	23
Организација студија	23
Вредновање рада студента	28

Бања Лука – Крајишка љепотица

Бања Лука је управни, привредни и културни центар бањолучке регије и Републике Српске. Многи епитети везани су за овај град и сваки од њих осликава један сегмент његових развојних карактеристика: „Град на Врбасу“, „Крајишка љепотица“, „Град младости“. Модерна Бања Лука развила се на више историјских слојева– од римског castruma, преко средњовјековне утврде, турског шехера, аустроугарске управе, Врбаске бановине, социјалистичког периода до савременог града у Републици Српској. Настала на излазу из кањона ријеке Врбас у Бањолучко поље, на контакту двије природногеографске цјелине, динарског планинског система на југу и перипанонског простора на сјеверу, Бања Лука се кроз цијелу историју развијала на додиру различитих природних, културних и политичких утицаја. У римском периоду ту су се разграничавале велике римске провинције Панонија и Далмација, од средњег вијека до данас сучелавло католичанство и православље, с турским освајањима продирао ислам, са сјевера долазили германски утицаји... Стотинама година Бања Лука је највеће средиште историјско-географске области Босанске Крајине. Динамичне миграције становништва, мијешање културних утицаја, те борба за слободу формирали су специфичан менталитет Крајишника.

Иако постоје материјални трагови насељености на цијелом урбаном простору данашње Бање Луке, њено се управно језгро развијало и премјештало с југа града (данашње Српске Топлице) ка сјеверу. Центар Бање Луке лежи између 150 и 164 м. н. в, а окружен је брдима до 400 метара висине. Најпознатије је Бањ брдо, омиљено излетиште Бањолучана, на којем је и монументални споменик подигнут ослободиоцима Бање Луке у Другом свјетском рату. Јужни дио града обилује термалним врелима температуре воде 31 – 34 °С, која се користе још од римског периода. Наслаге угља на западним и сјеверозападним брдима (Лауш, Петрићевац) знатно су утицале на развој града. Геолошка подлога на којој се град развија је трусна, па се повремено јавља подрхтавање тла. Најснажнији земљотрес био је 27. октобра 1969. године, који је разорио дио града и нанио велику материјални штету цијелој Босанској Крајини. Послије земљотреса, због великих улагања, Бања Лука доживљава снажан индустријски и просторни развој, а мијења се и њена морфологија губећи оријенталне карактеристике и поприма изглед модерног града. Развој индустрије и других дјелатности утицао је на интензивно досељавање становништва из цијеле Крајине те се град просторно развија.

Иако је више стотина година била важан град у ширем окружењу, у њеној историји треба издвојити неколико значајних момената који су утицали на

развој града. Први пут у званичним документима под наведеним именом Бања Лука се помиње 1494. године и припада жупи Земљаник и области Доњи Крајеви. Турци град заузимају 1528. г. и остају до 1878. године. На карајњем југу котлине успостављају управно средиште Горњи Шехер. У XVI вијеку, посебно у вријеме Ферхад-паше Соколовића, снажно је војно и управно средиште с развијеном трговином и занатством и тврђавом Кастел. Крајем турске владавине у Делибашино Село насељавају се траписти, посебан свештенички ред, чији ће рад знатно утицати на привредни развој Бање Луке. Саградили су самостан, покренули прву индустријску производњу: пивовару (1876), циглану (1877), млин и фабрику за прераду сукна (1878), фабрику дувана (1888), циглану, а крајем вијека и прву хидроелектрану. У периоду аустроугарске управе ријека Црквена постаје граница између оријенталног и хришћанског дијела града, који се развија према сјеверу. У вријеме Краљевине Југославине Бања Лука је управни центар Врбаске бановине и у том периоду (бан Светислав Милосављевић) динамично се изграђује, а отварају се културне институције од националног значаја (музеј, архив, позориште). Објекти настали у том периоду представљају највредније архитектонско наслеђе града (Бански двор и управа, Позориште, Хипотекарна банка – данас предсједничка палата, хотел „Палас“).

Бања Лука је град с врло развијеном образовном и културном дјелатности. Године 1862. отворена је руждија, нижа средња школа за припаднике свих конфесија. Од 1866. до 1895. г. радила је Српско-православна богословија под управом Васе Пелагића. Велика реалка (гимназија) изграђена је и отворена 1895. године, трговачка и виша дјевојачка школа 1895–1898. На прелазу XIX у XX вијек град је значајан центар вјерског живота: средиште је Бањалучке бискупије (1881), Бањалучко-бихаћке митрополије (1900) и Муфтијског уреда (1910), а Јевреји имају двије синагоге. Почетком XX вијека Петар Кочић покренуо је листове Отаџбина и Развитак. Године Другог свјетског рата праћене су великим људским губицима и прогонима Срба и Јевреја. Град је ослобођен 22. априла 1945. године и тај дан се обиљежава као дан града.

Послије Другог свјетског рата почиње динамичан привредни, демографски и културни развој града. Бања Лука је индустријски, трговачки, саобраћајни, здравствени и образовни центар, а од успостављања Републике Српске развија управне функције. Грађански рат 1992–1995. г. ослабио је привредни развој града и утицао на динамичне миграције и промјене у етничкој структури становништва. Бања Лука је примила велики број српског избјеглог становништва, што је утицало на демографски и просторни развој града. По попису становништва из 2013. г. урбани простор има око 150.000 становника, а административни простор Територије града Бања Лука око 195.000 становника. У њој живи 15% становништва РС, има петину запослених у РС, остварује значајан удио у БНД-у, пословно је

средиште (банке, осигуравајући заводи, агенције), остварује велики робни и туристички промет, средиште је образовних, културних и здравствених услуга. Добро је саобраћајно повезана и има могућности укључивања у програме трансграничног развоја.

Образовне и културне функције имају континуирани развој посљедњих седам деценија. Прва виша школа отворена је 1950. г. као Виша педагошка академија, из које су се 90-их година развили Природно-математички и Филозофски факултет. Године 1975. Бања Лука је имала пет факултета који чине Универзитет и бројне средње школе, Позориште, Архив, Библиотеку, Умјетничку галерију, Дом културе, радио станицу, а од 1992. г. и телевизију. Почетком XXI вијека јавни Универзитет у Бањој Луци има 15 факултета и Академију умјетности, на којима студира око 18.000 студената.

Град има богату традицију развоја спорта, бројне спортске клубове и терене, мјеста за излазак младих. Цијеле године одвијају се спортска такмичења, музички концерти, играју позоришне представе, отварају се изложбе, промовишу књиге. Сви културни садржаји у Банском двору бесплатно су доступни. Универзитетски кампус је у сталној изградњи и добија нове садржаје и нове смјештајне капацитете. Повезује се с другим универзитетима у окружењу и широм свијета и учествује у размјени студената. Присутност младих људи с простора цијеле Републике Српске а и окружења доприноси динамичности и младости Града на Врбасу. Постаните дио ове атмосфере.

Када уђете у зграду нашег факултета, сјетите се да су генерације и генерације прије вас корачале истим ходницима и степеништем, сједиле у клупама стичући знање које су преносиле млађим генерацијама. А један од њих био је човјек који је свима нама уљепшао дјетинство својим духом и написаном ријечи – Бранко Ћопић.

О Природно-математичком факултету

Почеци универзитетске наставе у Бањој Луци имају своје коријене од 1950. године у Вишој педагошкој школи, која је касније трансформисана у Педагошку академију. На академији су се, између осталих школовали наставници математике, физике и географије. Група професора филозофско-филолошких, историјских и природно-математичких наука извршила је 1993. године припрему за прерастање Педагошке академије у Филозофски факултет са десет одсјека, на којима су изучаване природне и друштвене науке. Природно-математички факултет настао је издвајањем природних и математичких наука из Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци 1996. године. Новоформирани факултет чинила су четири одсјека (студијска програма): географија и етнологија, биологија, математика и информатика и физика.

Њихово формирање омогућено је доласком стручњака са других универзитета изван Републике Српске за вријеме грађанског рата. С кадровским јачањем и нарастајућим потребама друштва за одређеним образовним профилима, у наредним годинама оснивани су нови одсјеци: академске 1997/98. Одсјек за хемију, 2006/07. Одсјек за екологију и заштиту

животне средине и Одсјек за просторно планирање, 2010/11. Студијски програм техничког васпитања и информатике.

Настава другог циклуса (мастер студиј) изводи се на студијским програмима: географија, биологија, просторно планирање, екологија и заштита животне средине, математика и информатика, физика, хемија и ГИС.

Процес наставе и вјежби одвија се у учионицама, специјализованим лабораторијама за хемију, биологију и физику, ГИС лабораторији, информатичком центру и амфитеатру. Студентима је на располагању библиотека са читаоницом.

Факултет је на почетку рада академске 1996/97. имао 18 запослених наставника и 8 сарадника у процесу наставе, уз ангажовање професора са других факултета и универзитета. Политика факултета је да се најбољи студенти ангажују као сарадници, и многи од њих су прошли развојни пут од асистената до доктора наука, чиме се факултет континуирано кадровски развијао. Због сложености организације наставе на факултету (настава, вјежбе, лабораторијске вјежбе, теренски рад), осим запослених наставника и сарадника, ангажован је већи број лабораната и стручних сарадника. У академској 2018/19. години ангажован је 53 наставника и 33 сарадника у радном односу на Природно-математичком факултету, 14 наставника и 8 сарадника са Универзитета у Бањој Луци, 4 наставника ангажовани на основу уговора о допунском раду и 23 наставника са универзитета у окружењу.

Природно-математички факултет има успостављену успјешну сарадњу са Универзитетом у Источном Сарајеву, као и универзитетима у Србији: Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу. Ради реализације наставе појединих студијских програма факултет сарађује са факултетима и институтима Универзитета у Бањој Луци, са више ресорних министарстава и бројним институцијама: Хидрометеоролошки завод, Зовод за статистику, Институт за урбанизам, грађевинарство и екологију, Центар за животну средину, Музеј Републике Српске, Водовод, Просвјетно-педагошки завод, индустријска постројења...

У оквиру факултета, осим наставе, одвија се научно-истраживачки рад, уз подршку Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво у Влади Републике Српске. На факултету је средиште: Географског друштва Републике Српске, Центра за демографска истраживање, Центра за климатска истраживања... Резултати научно-истраживачког рада презентују се кроз научне студије, пројекте и научне радове. Факултет је издавач двије периодичне публикације: Гласник географског друштва Републике Српске, и часопис СКУП.

Зашто студирати на Природно-математичком факултету

Природно-математички факултет један је од главних стубова академске заједнице у Републици Српској и Босни и Херцеговини. Велики број студијских програма и широк дијапазон различитих профила који се школују на нашем факултету пружају могућност за успјешно студирање и улазак у свијет свих природних наука.

Строги математички закони, те теореме, сложене математичке теорије изучавају се на **Студијском програму математике и информатике**. Поред математике, на овом студијском програму можете да стекнете темељна и примјенљива знања из рачунарских наука и информатике, што вам у данашњем информатичком друштву омогућава да по завршетку факултета пронађете добар, цијењен и одлично плаћен посао.

Ако сте заинтересовани за испитивање климатских промјена, ако вас интересују наше ријеке, планине или демографски фактори који утичу на наш свакодневни живот, ако желите да учествујете у развоју географских информационих система, **Студијски програм географија** идеалан је избор за вас.

Просторно планирање је интердисциплинарна научна област и вјештина која је од стратешке важности за сваку државу. Избором **Студијског програма просторног планирања** добијате могућност да постанете афирмисани стручњак који ће планирати и одлучивати о развојним пројектима у држави, региону или локалним заједницама.

Просторни планери имају могућност да раде у приватном сектору, јавним институцијама и научним институтима.

Откривање и тумачење разних природних појава од настаријих времена привлачило је највеће свјетске умове. Архимед, Галилео Галилеј, Исак Њутн, Алберт Ајнштајн, Никола Тесла као и стотине и хиљаде других свјетских научника своје животе су посветили откривању закона физике и својим открићима наше животе у знатној мјери учинили лакшим и угоднијим. На **Студијском програму физике** имате могућност да стекнете дубока теоријска, али и оперативна знања из разних области физике и да од свјетски признатих стручњака који су запослени на овом студијском програму истражујете најновије изазове у овој науци. Студиј физике представља добар избор, који омогућава да упознате једну интересантну област и у њој постанете стручњак, али и да у тој области нађете посао!

Ако сте одушевљени експериментима у хемијским лабораторијама, ако желите да радите у хемијској или фармацеутској индустрији, ако вас је одувијек интересовало зашто и како се одвијају хемијске реакције, на **Студијском програму хемије** потражите одговарајући смјер и испуните свој сан.

Да ли сте одушевљени богатством различитих живих организама који настајују нашу планету? Желите ли да изучавате биљне и животињске врсте из нашег ближег и даљег окружења? Да ли сте заинтересовани за изучавање ДНК? Како настаје живот и како ћелије између себе размјењују информације? Уколико је на било које од ових питања одговор **ДА**, размислите да се упишете на **Студијски програм биологија**.

Увећан број становника наше планете, небрига о животној околини, оскудица пијаће воде и здраве хране неки су од највећих изазова са којим се друштво сусреће, а предмет су проучавања екологије и заштите животне средине. Да бисте постали добар стручњак у области екологије, морате добро познавати биологију, хемију и географију. Стога је ову мултидисциплинарну област идеално студирати на **Студијском програму екологије и заштите животне средине**.

Студије **техничког васпитања и информатике** обезбјеђују да студенти стекну свеобухватна теоријска и практична знања из области техничких, информатичких и сродних наука у складу са најновијим достигнућима у великом броју дисциплина и у области наставе техничког васпитања и информатике.

Стипендирање

Студенти природних и математичких наука могу да конкуришу за разне врсте стипендија. Сваке године знатан број наших студената првог и другог

циклуса добија републичке стипендије Министарства просвјете и културе. Мјесечни износи тих стипендија износе 200 КМ и исплаћују се у 10 једнаких рата. С обзиром на то да је Министарства за наунотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво неке смјерове нашег факултета прогласило дефицитарним, наши студенти лакше добијају републичку стипендију, од које успијевају да покрију основне трошкове студентског живота. Поред ових стипендија, студенти често конкуришу и за стипендије у општини из које долазе.

Надарени студенти могу да конкуришу и за стипендију "Милан Јелић". До сада је знатан број наших студената остварио право и на ову стипендију.

Уколико се оријентишете ка привреди, у току студија можете да конкуришете и за стипендије које нуде разне компаније, којима је циљ да на вријеме привуку потенцијалне раднике, прате њихов образовни процес и кроз љетње школе и друге видове практичне обуке припреме студенте за будући рад.

Размјена студената

У оквиру Erasmus mundus програма Универзитет у Бањој Луци учествује у два пројекта међународне размјене студената:

- JoinEU-SEE III (www.joineusee.eu),
- EUROWEB (www.mrtc.mdh.se/euroweb).

Циљ ових програма је да се побољша квалитет европског високог образовања и промовише дијалог и разумијевање међу људима и културама.

Поред тога, доприноси развоју људских ресурса и капацитета међународне сарадње институција високог образовања у трећим земљама повећавањем мобилности између Европске уније и тих земаља.

Наши студенти успјешно конкуришу за програме међународне размјене студената, што им омогућава стицање нових знања и искустава на престижним европским факултетима.

Научни рад студената

Као и на сваком другом универзитету, укључивање студената у научно-истраживачки процес је императив и нашег факултета. Професори нашег факултета препознају надарене студенте заинтересоване за научно-истраживачки рад и на вријеме их укључују у научно-истраживачке пројекте, упућују на домаће и међународне научне конференције које укључују студентске секције и афирмишу све активности студената које унапређују научно-истраживачки процес.

Занимање студената за науку подржавају и друга универзитетска тијела. Тако у склопу својих активности, Студентски парламент Универзитета у Бањој Луци организује научно-стручни скуп мултидисциплинарног карактера под називом "Студенти у сусрет науци", чији је циљ унапређење научно-истраживачког рада студената, промоција научног духа академске заједнице, размјена мишљења и идеја и стварање нових пријатељстава.

Студенти Природно-математичког факултета су редовни учесници оваквих и сличних скупова.

Утисци студената

Преносимо неколико утисака наших студената о студирању на Природно-математичком факултету.

Вања, хемија

Већ од првих часова у основној школи, хемија је постала мој омиљени предмет, а то се није промијенило ни у средњој. То је једини предмет који нисам учила зато што морам и ради оцјене, већ зато што ме занима. Ништа друго нисам жељела да студирам и да вратим вријеме, поново бих уписала хемију.

Срђан, хемија

Хемију сам уписао јер сам имао жељу да сазнам шта се догађа око нас, а и нама самима, и са сваким сазнањем желим да знам још. То је оно што за мене чини хемију посебном науком, као и што се уз помоћ осталих природних наука може добити потпунија слика.

Драгана, хемија

Фасцинира ме једноставност којом хемија објашњава комплексне процесе; начин на који је све повезано да функционише савршено. То што је

апстрактна, а ипак довољно опипљива да је можемо схватити. То што је свеprisутна. Погледајте око себе: све што видите је резултат неке хемијске реакције или процеса. То што је примјењива. Узмите комад неког непознатог материјала, хемичар ће урадити неколико анализа и сазнати шта је то. Хемија је као слагалица. Хемија је љубав.

Адријана, просторно планирање

О студију просторног планирања информисала сам се преко пријатељице која је тада била апсолвент. Оно што ме је највише привукло јесте могућност испољавања сопствених идеја, рад у групама, као и могућност да се стеченим знањем настоји сачувати и побољшати средина у којој живимо и радимо.

Дејан, просторно планирање

Просторно планирање сам уписао на препоруку колеге са тог смјера. У почетку нисам тачно знао чиме се бави просторно планирање, па сам се заинтересовао. Такође, највише ми је привукао практични рад, примјена знања из разних других наука, као и путовања у виду теренске наставе.

Драгана, просторно планирање

Просторно планирање, као релативно младу науку на нашим просторима и факултету, уписала сам намјенски, у првом року. Мислим да је студиј Просторног планирања на ПМФ-у заиста квалитетан, и прије свега креативан, захваљујући професорима који на занимљив начин преносе знање.

Милица, физика

Обожавам физику и одувijek сам сањала о томе да се бавим изучавањем ове научне дисциплине. Задовољна сам факултетом, професори и асистенти су љубазни и увијек спремни да пруже одговор на свако моје питање. Иако сам тек на четвртој години, већ сада ми се указује могућност за запослење.

Марија, техничко васпитање и информатика

Уписала сам овај студијски програм због могућности лаког запослења. Предмети су јако занимљиви, а професори врло стручни и увијек спремни да помогну. Ни у једном тренутку се нисам покајала због своје одлуке. Свима бих препоручила да техничко васпитање и информатика буде и њихов избор.

Ања, математика

Ако се редовно учи и ради, математика уопште није тешка. По завршетку факултета очекујем да ћу лако пронаћи посао у струци и запослити се као професор математике и информатике у средњој школи.

Милан, информатика

До краја факултета имам још пар испита, а већ сам се запослио у врло доброј компанији на позицији програмера. Знање које сам стекао на студију свакодневно користим. Свакоме ко је заинтересован да се по завршетку факултета бави информатичким послом, топло препоручујем да упише математику и информатику на ПМФ-у.

Николина, географија

Моја љубав према географији датира још из основне школе, тако да сам по завршетку средње школе знала да ћу у тој области да наставим своје даље школовање. Данас, као студент четврте године ПМФ-а, на Студијском програму географије налазим се на корак до остваривања свога сна. Пут школовања је био доста лакши захваљујући стручном особљу овог студијског програма, које су се потрудило да нам своја знања пренесе на најбољи могући начин. Њихова преданост послу и однос према раду задужили су нас да и сами тежимо да будемо као они. Такав став код мене је пробудио мотивацију за даљим усавршавањем у домену ове струке. Све ово доказ је да ако нешто заиста волимо, да нам све обавезе које долазе са том љубављу не представљају потешкоће, него сатисфакцију и нову мотивацију за напредовање.

Драган, географија

Након завршетка средње школе дошао је ред на избор за даље школовање. Изабрао сам географију, иако сам имао предрасуда о томе, али самим уписом све дилеме су биле ријешене. Сада када сам пред крај академског школовања, поносан сам што сам истрајао у својој замисли. Посебну захвалност дугијем професорима, јер су нам на најбољи начин преносили своја знања, како бисмо ми могли да наставимо њихов започет рад по завршетку студија. Могу рећи да сам јако заволио географију као науку, јер је то једна свеобухватна наука која ми пружа широке могућности за даље напредовање, рад и егзистенцију у животу.

Николина, биологија

Љубав према биологији код мене датира још од основне школе. По завршетку средњошколског образовања без имало двоумљења одлучила сам уписати биологију. Како је вријеме пролазило, спознала сам да студирање биологије за мене представља велико задовољство. Студиј биологије пружа могућности упознавања и откривања основних процеса, функција и законитости које владају у живом свијету и око њега. Значајна сазнања као и лијепа дружења стичу се и на теренској настави.

Вања, биологија

У жељи да постанем професор биологије уписала сам овај студијски програм. Студирајући стекла сам значајно искуство не само у оквиру општеобразовних предмета него и из предмета психолошко-педагошко-методичке групе. Млад и сусретљив кадар који је запослен на Студијском програму биологије додатно рађа жељу са продубљивањем знања и цијеложивотном учењу.

Ивана, екологија

Данас мало ко води рачуна о томе да планета Земља није искључиво у служби човјека и његовог комфодитета... Посљедице овог (не)размишљања видимо и осјетимо на сваком кораку: удишемо загађен ваздух, ријеке су нам

прљаве, шуме нестају, а нестају и бројне биљне и животињске врсте... Неко мора да дигне глас и стане у заштиту природе и да ради на јачању еколошке свијести. Тенденција у развијеним земљама је да свака фабрика или предузеће има еколога који би водио рачуна да је пословање предузећа у складу са принципима очувања животне средине. Надам се да ће ова пракса заживјети и код нас!

Оља, екологија

За мене је занимљиво да учим о свом окружењу, о свим проблемима који у њему постоје, као и то како се они могу ријешити. Екологија је повезана са свим наукама и можемо слободно рећи да се данас не може без екологије. Екологија је будућност.

Теренска настава

На студијским програмима географије, просторног планирања, биологије, физике, хемије и екологије и заштите животне средине организује се и теренска настава.

Теренска настава је обавезан вид наставног процеса, као и сваки други наставни предмет, а изводи се на терену. Теренским наставним процесом примјењују се и практично провјеравају на терену теоријска знања. Теренском наставом се: приказују и упоређују визуелне појаве, процеси и трансформације са усвојеним теоријским знањем, врше се практична истраживања према заданој теми уз примјену теренских средстава и помагала, обављају се различити практични и други задаци.

У зависности од студијског програма и године студирања, теренска настава траје од 2 до 6 дана у склопу једне школске године. Обилазе се простори Републике Српске и Босне и Херцеговине, Србије, Црне Горе и других земаља из ужег и ширег региона.

Детаљније информације о теренској настави за сваки од наведених студијских програма потражите у наставку Информатора.

Правила конкурисања и уписа на факултет

Како се ближи датум пријаве и конкурисања уписа на факултет, потребно је да благовремено будете обавијештени о роковима за конкурс, као и да на вријеме обезбиједите сву потребну документацију. У овом одјељку пажљиво прочитајте о правилима конкурисања и информишите се шта вам је све потребно да обезбиједите од докумената.

Упис на први циклус студија

Општи услови конкурисања на први циклус студија

Основни услов за упис на студијске програме прве године првог циклуса студија јесте завршено четворогодишње средњошколско образовање у Републици Српској и Босни и Херцеговини, или еквивалентно образовање у иностранству.

Кандидати који конкуришу на упис полажу пријемни испит.

Редослијед кандидата за упис на студијски програм прве године првог циклуса студија утврђује се на основу:

- општег успјеха постигнутог у средњем образовању (успјех из свих предмета и разреда четворогодишње средње школе) и
- резултата постигнутих на пријемном испиту или испиту за провјеру склоности и способности.

Број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако што се просјечна оцјена из свих предмета четворогодишње средње школе множи бројем 10 (десет).

На пријемном испиту, кандидат може остварити од 0 (нула) до 50 (педесет) бодова.

По оба мјерила могуће је остварити највише 100 (стотину) бодова.

Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листе) обавља комисија за упис студената организационе јединице Универзитета у Бањој Луци у сарадњи са централном комисијом за упис на студијске програме Универзитета у Бањој Луци.

Избор кандидата врши се према укупном броју бодова по оба мјерила на ранг-листи.

У случају истог укупног броја бодова два или више кандидата, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту или испиту за провјеру склоности и способности.

На Универзитет у Бањој Луци право уписа немају кандидати који на пријемном испиту нису остварили најмање 15 бодова.

Кандидати приликом пријаве могу конкурисати на два студијска програма који имају истовјетан квалификациони испит, с тим што ће се приликом пријављивања изјаснити који је први, а који је други студијски програм.

Конкурс за упис је јаван и објављује се у средствима јавног информисања у току јуна мјесеца у оквиру конкурса Универзитета у Бањој Луци.

Конкурсни рокови

Први конкурсни рок

За први конкурсни рок важни су вам сљедећи датуми:

- објављивање конкурса: 12. јуна 2019;
- пријављивање кандидата: 17. до 28. јуна 2019;
- полагање пријемног испита: 01. јула 2019;
- упис примљених кандидата: 08. до 12. јула 2019.

Други конкурсни рок

У зависности од расположивих слободних мјеста, други уписни рок реализоваће се у периоду од 21. августа до 20. септембра 2019. године. Конкурс за упис биће објављен 21. августа, док ће се пријем докумената обавити од 26. августа до 06. септембра 2019. године. Пријемни испити су планирани 09. септембра 2019. године, а упис примљених студената је од 16. до 19. септембра.

Пријава кандидата

Документација која се подноси приликом пријављивања кандидата:

1. Попуњен образац пријаве на конкурс,
2. Извод из матичне књиге рођених,
3. Оригинална свједочанства о завршеним разредима средњег образовања и оригинална диплома о положеном матурском, односно завршном испиту,
4. Доказ о уплати накнаде за полагање пријемног испита.

Накнада за техничке услуге и директне материјалне трошкове у вези са полагањем пријемног испита за студијске програме организационих јединица Универзитета у Бањој Луци износи 70 КМ.

Уплату је потребно извршити према сљедећој инструкцији:

Износ: 70 КМ,

Прималац: рачун Властитих прихода Универзитета у Бањој Луци,

Жиро-рачун бр.: 555-000-06053684-82 код Нове Банке а. д. Бања Лука,

Жиро-рачун бр.: 551-001-00009070-76 код Уникредит банке а. д. Бања Лука,

Сврха уплате: за квалификациони испит,

Врста уплате: 0 – редовна уплата,

Врста прихода: 722512,

Општина: 002,
Буџетска организација: 1250009,
Позив на број: 000000333,
Број пореског обвезника: матични број кандидата,
Жиро-рачун можете преузети и у студентској служби факултета.

Полагање пријемног испита

У зависности од тога на који студијски програм се уписујете, полажете одговарајући пријемни испит. Више детаља о предметима који се полагају, као и садржају пријемног испита прочитајте у одговарајућем одјељку везаном за студијски програм који уписујете. Овдје се можете упознати са општим правилима која важе за све студијске програме.

Препорука је да на пријемни испит дођете раније, како би се на вријеме информисали о просторијама у којој ће се одржати пријемни испит. Са собом је потребно понијети идентификациони документ. На почетку пријемног испита дежурни ће кандидатима подијелити задатке и папир на коме се врши израда задатака. Дежурни ће дати опште смјернице за рад и јасно назначити вријеме завршетка израде пријемног испита.

Водите рачуна да не нарушавате регуларност пријемног испита: строго је забрањена комуникација између кандидата, преписивање и друго непримјерено понашање.

Објављивање резултата

Ранг-листа формира се на основу поена које кандидати сакупе на основу успјеха у средњој школи и резултата пријемног испита.

Кандидат је остварио право на упис уколико се на ранг-листи пласира у оквиру броја утврђеног конкурсом за упис.

Кандидат који је остварио право на упис, а у предвиђеном року није извршио упис, губи то право, а умјесто њега право на упис стиче следећи квалификовани кандидат на ранг-листи.

Уколико се кандидат налази на ранг-листи до броја који је конкурсом утврђен за упис, остварио је право на упис и дужан је приликом уписа приложити љекарско увјерење, које ће, поред налаза општег здравственог стања, садржати и налаз психолога.

Ранг-листа објављује се на огласној табли и званичној интернет старници факултета.

Жалбени рок

Кандидат који сматра да поступак рангирања није правилно спроведен, има право приговора Централној комисији за упис, у року од 48 часова од објављивања ранг-листе на огласној табли факултета.

Одлука по приговору донијеће се у року од 48 часова од подношења приговора и саопштава се подносиоцу приговора и објављује на огласној табли факултета. У случају да након објављених резултата кандидат није задовољан бројем поена које је освојио, може да поднесе жалбу. Комисија за упис дужна је да размотри жалбу кандидата и да поново израчуна број бодова.

Висина школарине

Студенти који имају статус суфинансирање дужни су да плате школарину.

Висину школарине на Универзитету у Бањој Луци одређује Влада Републике Српске. Висина школарине на годишњем нивоу на првом циклусу за све студијске програме на Природно-математичком факултету износи 440 КМ.

Расположива слободна мјеста за упис на први циклус студија

Студијски програм математика и информатика			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Наставни смјер	15	5	20
Општи смјер	15	5	20
Информатика	15	10	25

Студијски програм географија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Општи смјер	5	5	10
Наставни смјер	5	5	10

Студијски програм просторно планирање			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Просторно планирање	10	5	15

Студијски програм биологија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Општи смјер	5	10	15
Наставни смјер	10	5	15

Студијски програм екологија и заштита животне средине			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Општи смјер	10	5	15

Студијски програм техничко васпитање и информатика			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Наставни смјер	10	5	15

Студијски програм физика			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Општи смјер	5	5	10
Наставни смјер	5	5	10

Студијски програм хемија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Општи смјер	10	5	15
Наставни смјер	10	5	15

Упис на други циклус

Услови конкурисања

Кандидати који су завршили четворогодишње основне академске студије, односно студиј првог циклуса на Природно-математичком факултету и стекли академско звање:

- дипломирани математичар и информатичар/професор математике и информатике, односно дипломирани математичар и информатичар/професор математике и информатике –240ECTS,
- дипломирани просторни планер, односно дипломирани просторни планер – 240 ECTS,
- дипломирани географ/професор географије, односно дипломирани географ/професор географије –240 ECTS,
- дипломирани еколог/професор екологије односно дипломирани еколог/професор екологије –240 ECTS,
- дипломирани биолог –240 ECTS,
- дипломирани физичар/професор физике, односно дипломирани физичар/дипломирани професор физике -240 ECTS,
- дипломирани хемичар/професор хемије односно дипломирани хемичар/професор хемије – 240 ECTS

имају право уписа на студије другог циклуса на Природно-математичком факултету Универзитета у Бањој Луци, на основу јавног конкурса, уз обавезу полагања пријемног испита.

Други циклус студија могу уписати и студенти сродних студијских програма који су основне студије завршили на другим високошколским установама у Републици Српској, Федерацији БиХ и иностранству чији се

наставни план и програм подудара 70% са основним студијима на Природно-математичком факултету, на основу јавног конкурса, уз обавезу полагања пријемног испита.

Уколико програмски садржај завршеног школовања по ранијим прописима битно одступа од садржаја нових програма или уколико кандидат конкурише на смјер другог циклуса који није завршио на основном студију, утврдиће се додатни услови које лице мора да испуни да би се донијела одлука о наставку школовања. Уколико се утврди да су додатни услови које лице треба испунити у таквом обиму да онемогућавају редовно праћење наставе на другом циклусу студија, факултет има право да донесе негативну одлуку о упису на други циклус студија и упути лице на упис првог циклуса студија.

За кандидате који су студије завршили у иностранству, спровешће се поступак признавања страних високошколских исправа ради наставка образовања у складу са одредбама Статута Универзитета у Бањој Луци, Статута Природно-математичког факултета и Правилника о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци.

Пријава кандидата

Приликом подношења захтјева за пријаву на конкурс кандидати треба да доставе сљедећу документацију:

1. Попуњен образац пријаве на конкурс;
2. Извод из матичне књиге рођених;
3. Овјерену фотокопију дипломе или увјерења о стеченом академском звању;
4. Увјерење о положеним испитима (достављају сви кандидати осим кандидата који су основне студије, односно студиј првог циклуса завршили на Природно-математичком факултету Универзитета у Бањој Луци);
5. Доказ о уплати накнаде за техничке услуге и трошкове полагања пријемног испита према важећој одлуци Управног одбора Универзитета у Бањој Луци;
6. Овјерен наставни план и програм студија по којем је кандидат завршио основни студиј, односно студиј првог циклуса (достављају сви кандидати осим кандидата који су студије завршили на Природно-математичком факултету Универзитета у Бањој Луци). Уколико се ради о наставном плану и програму на језицима којима не говоре конститутивни народи БиХ, неопходно је доставити тај план и програм преведен и овјерен код судског тумача на један од језика конститутивних народа БиХ.

Накнада за техничке услуге и директне материјалне трошкове у вези са полагањем пријемног испита или испита за провјеру склоности и способности за студијске програме организационих јединица Универзитета у Бањој Луци износи 70 КМ.

Уплату је потребно извршити према сљедећој инструкцији:

Износ: 70 КМ,

Прималац: рачун Властитих прихода Универзитета у Бањој Луци,
Жиро-рачун бр.: 555-000-06053684-82 код Нове Банке а. д. Бања Лука,
Жиро-рачун бр.: 551-001-00009070-76 код Уникредит банке а. д. Бања Лука,
Сврха уплате: за квалификациони испит,
Врста уплате: 0 – редовна уплата,
Врста прихода: 722512,
Општина: 002,
Буџетска организација: 1250009,
Позив на број: 0000000333,
Број пореског обвезника: матични број кандидата.

Жиро-рачун можете преузети и у студентској служби факултета.

Полагање пријемног испита

У зависности од тога на који студијски програм се уписујете, полажете одговарајући пријемни испит. Више детаља о предметима који се полагају, као и садржају пријемног испита прочитајте у одговарајућем одјељку везаном за студијски програм који уписујете.

Објављивање резултата

Ранг-листа формира се на основу поена које кандидати сакупе на основу успјеха на основним студијама и резултата пријемног испита.

Кандидат је остварио право на упис уколико се на ранг-листи пласира у оквиру броја утврђеног конкурсом за упис.

Кандидат који је остварио право на упис, а у предвиђеном року није извршио упис, губи то право, а умјесто њега право на упис стиче сљедећи квалификовани кандидат на ранг-листи.

Ранг-листа објављује се на огласној табли факултета.

Жалбени рок

Кандидат који сматра да поступак рангирања није правилно спроведен, има право приговора Централној комисији за упис, у року од 48 часова од објављивања ранг-листе на огласној табли факултета.

Одлука по приговору донијеће се у року од 48 часова од подношења приговора и саопштава се подносиоцу приговора и објављује на огласној табли факултета.

У случају да по објављеним резултатима кандидат није задовољан бројем поена које је освојио, може да поднесе жалбу. Комисија за упис дужна је да размисли жалбу кандидата и да поново израчуна број бодова.

Висина школарине

Студенти који имају статус суфинансирање дужни су да плате школарину.

Као и за студије на I циклусу, висину школарине одређује Влада Републике Српске. Висина школарине на годишњем нивоу на другом циклусу за све студијске програме на Природно-математичком факултету износи 880 КМ.

Расположива слободна мјеста за упис на други циклус студија

Студијски програм математика и информатика			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Алгебра и геометрија	-	5	5
Математичка анализа и примјене	-	5	5

Студијски програм географија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Географија	-	5	5
ГИС	-	10	10

Студијски програм просторно планирање			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Просторно планирање	-	5	5

Студијски програм биологија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Систематика биљака	-	5	5

Студијски програм за екологија и заштита животне средине			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Екологија животиња	0	5	5

Студијски програм физика			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
Методика наставе физике	-	5	5

Студијски програм хемија			
Смјер	Буџет	Суфинансирање	Укупно
	-	5	5

Правила о студирању на првом и другом циклусу

Добијањем статуса студента, стичете сва права и обавезе које вам прописују одговарајуће законске одредбе. У овом одјелјку преносимо извод из Правилника о студирању који се односе на организацију студија, извођење наставног процеса итд.

Опште одредбе

Студије I и II циклуса на Природно-математичком факултету Универзитета у Бањој Луци организују се и остварују у складу са правилима студирања заснованим на Европском систему преноса бодова (ECTS).

Организација студија

Универзитет, односно факултет, академија организују и изводе академске студије I и II циклуса из научних, умјетничких и стручних области за које су акредитовани. Студијски програми подијељени су на студијске године и семестре. У складу са ECTS обим студијског програма износи 60 ECTS бодова у једној студијској години, односно 30 ECTS бодова у једном семестру. Један бод односи се на 30 часова рада студената.

Број бодова за поједини предмет одређује се према броју часова наставе (теоријске или практичне, вјежбе, семинара и слично) и времена за учење приликом припреме за провјеру знања и оцјењивање (тестови, колоквијуми, завршни испити).

Трајање студија

Студијска година организује се у два семестра, гдје се у сваком семестру планира по 15 седмица наставе (зимски и љетни семестар), значи 30 седмица годишње током којих студент прати наставу у виду: предавања (П), вјежби (В), семинара (С) и теренске наставе (ТН). Преостале седмице предвиђене су за одржавање других облика наставе у виду групних консултација, завршавања појединих студијских обавеза, завршних испита и паузе између семестара.

У оквиру наставног процеса предвиђен је седмични фонд укупно од 40 часова, од чега непосредни рад са студентом износи 20–25 часова седмично у оквиру једног семестра. Један наставни час траје 45 минута.

Студент који је положио све испите предвиђене за уписани студијски програм и испунио све остале обавезе прописане Статутом Универзитета и овим правилима стиче диплому студија I и II циклуса одговарајућег студијског програма.

Уз диплому I и II циклуса студија издаје се и додатак дипломи ради детаљнијег увида у ниво, природу, садржај, систем и правила студирања и постигнуте резултате током студија.

Организација наставе

Присуство свим видовима наставе је обавезно и о њему се води евиденција на основу које студент по одслушаном семестру добија потпис од предметног наставника.

У току семестра студент може неоправдано одсуствовати највише 20% од укупног фонда сати за сваки облик наставе по једном предмету (изузев лабораторијских вјежби). Студент који неоправдано изостане са наставе више од 20% од укупног фонда часова у току семестра неће добити потпис, а тиме губи и могућност да приступи завршној провјери знања. У формалном и стварном смислу студент на тај начин губи и семестар који је уписао и мора се писмено обратити вијећу факултета/академије с молбом да обнови тај семестар.

Настава се изводи према утврђеном распореду часова. Факултет/академија дужан(а) је да распоред часова објави најкасније 10 дана прије почетка наставе.

Предметни наставник обавезан је да на првом часу наставе упозна студенте са планом рада на предмету. Студенти имају право на извод из плана рада у писаној форми.

Колоквијуми се организују у терминима утврђеним за извођење наставе из предмета из којих је предвиђено полагање колоквијума.

Задаци предвиђени за индивидуални рад студента (семинарски, домаћи, графички, пројекти и друго) морају бити равномјерно распоређени у току семестра. Укупни обим ових задатака мора бити усаглашен са оптерећењем предвиђеним на предмету, сагласно ECTS-у.

Наставник је дужан да у току наставе, израде самосталних задатака и припреме провјере знања помогне студентима организовањем консултација. Термини и вријеме за консултације треба да буду усклађени са наставом тако да су доступни студентима.

Промјена распореда часова и плана рада у току наставе, по правилу није допуштена. Ако се укаже потреба за промјеном (због болести наставника или слично), продекан за наставу одређује промјену.

Пријављивање предмета и евиденција

Студент пријављује предмете које жели да слуша и полаже у наредном семестру прије почетка наставе у зимском семестру, а за прву студијску годину након уписа.

Избор предмета врши се до најмање 30 ECTS бодова оптерећења за семестар и 60 ECTS бодова за годину, осим у случајевима у којима је овим правилима утврђено другачије.

По истеку термина предвиђених за пријављивање предмета формирају се спискови студената по предметима за наредну студијску годину и објављују на факултету/академији за сваки студијски програм и предмет. Студијски предмети које је студент пријавио не могу се мијењати након њихове верификације на научно/умјетничко-наставном вијећу факултета/академије.

Подаци о пријављеном оптерећењу уносе се у евиденциони картон студента.

Поновљено пријављивање предмета

Студент уписује годину студија са које има остварено мање од 60 ECTS бодова. Приликом уписа школске године, студент уписује све предмете студијске године на коју се уписује, а на којима има неостварене ECTS бодове. При поновном упису студијске године, студент може промијенити изборне предмете. Студент може уписати предмете из наредне студијске године на начин како је то дефинисано студијским програмом. При томе укупно оптерећење студента у току једног семестра не смије прећи 30 ECTS бодова.

На лични захтјев вијећа факултета/академије може студенту одобрити факултативно слушање неких предмета, уколико оцијени да за то постоје организационе могућности.

У случају измјене студијског програма или предмета, студент који понавља похађање наставе обавезан је да прихвати настале измјене.

Приликом сваког поновљеног уписа предмета (који студент понавља) студент је дужан уплатити одговарајућу накнаду чију висину, својом одлуком, утврђује Управни одбор Универзитета.

Овјера семестра и године

На крају семестра и студијске године овјерава се индекс студента, уписом броја освојених ECTS бодова по семестру и укупно.

Овјера семестра и године обавезна је за све студенте. На основу овјереног семестра и године потврђује се колико је студент постигао ECTS бодова, чиме се омогућава коришћење прописаних студентских права.

Статус студента

Статус студента стиче се уписом на одговарајући студијски програм.

Студенти се при упису студијске године одређују за предвиђени дио студијског програма најмањег обима 30 ECTS бодова за семестар, односно 60 ECTS бодова за годину. Изузетно, ако студент (амбициозни студент) са просјекном оцјена 8,5, на неки начин жели да “побиједи” систем уписујући више предмета од броја предвиђеног планом и програмом, узима се у обзир код стварања могућности настављања новог студија и стицања нове квалификације, односно дипломе.

Студенту који има званично верификован статус врхунског спортисте и статус са посебним потребама може се одобрити савладавање студијског програма под посебним условима, које утврђује Сенат Универзитета. Студент са тјелесним хендикепом има право на ментора и да испит полаже на начин прилагођен његовим могућностима, што се регулише одлуком декана факултета/академије.

Услови уписа у наредни семестар/годину студија које студент треба задовољити су:

- да је остварио семестрално напредовање и
- напредовање у наредну школску годину студија са остварењем 100% обавезних студијских бодова оба семестра текуће школске године студија.

Промена студијског програма

Студенту се може омогућити прелазак са једног студијског програма на други, под условима које утврђује Сенат Универзитета, на приједлог вијећа факултета/академије.

Право на промену студијског програма може се остварити прије почетка наставе. Уз захтјев за промену студија или студијског програма прилажу се документа о постигнутом успјеху на студију, односно студијском програму са кога се преписује.

Вријеме студирања на студијском програму са кога се преписује урачунава се у укупно трајање студија.

Мобилност

Студенту који је положио испит на другом студијском програму признаје се положени испит, ако предмет из којег је испит положен по свом садржају и обиму одговара предмету који је студент уписао, што се доказује документима предвиђеним ECTS правилима.

Ако предмет из којег је испит положен по свом садржају и обиму од 80% одговара предмету који је студент уписао, наставник може признати испит у цјелини ако је оцијенио да је студент кроз обрађен и положен програм стекао знање и вјештине у довољној мјери за признавање испита.

Признавањем испита признаје се и оцјена којом је студент оцијењен на испиту. Број бодова признатог испита утврђује се у складу са правилима ECTS.

Студент има право да у току студија проведе одређено вријеме (семестар или студијску годину) на другој установи високог образовања у земљи или иностранству, посредством међународних програма за размјену студената, или на бази билатералних уговора између универзитета.

У складу са уговором који студент закључује са Универзитетом, признаје му се еквивалентни остварени број бодова.

Мобилношћу студената између Универзитета не подразумијева издавање дипломе, односно стицање степена, од стране универзитета на коме студент борави, уколико уговором између универзитета није уређено издавање заједничке дипломе, односно признавање степена.

Уз захтјев за боравак на другој установи високог образовања прилажу се оригинална документа предвиђена ECTS правилима за промјену мјеста студирања, и то:

- формулар за пријављивање студената на другу високошколску институцију;
- уговор о студирању на другој високошколској установи;
- препис оцјена;
- информациони пакет (информатор).

Задатке у вези с административним и академским аспектима ECTS правила (информисање студената, помоћ приликом припреме докумената, комуникација између матичне универзитетске јединице и институције, помоћ при укључивању гостујућих студената у образовни програм) обављају ECTS координатори студијских програма на факултету/академији.

Мировање

Права и обавезе студента могу мировати.

Права и обавезе студента мирују:

- за вријеме трудноће студенткиње и до једне године старости дјетета;
- због непрекидног болничког лијечења у трајању од најмање једног семестра (што се доказује потврдом);
- ако се упише на исти студијски програм универзитета у иностранству, по поступку који је предвиђен ECTS правилима о упису на други универзитет;

- из посебних разлога личне природе.

Захтјев за мировање права и обавеза подноси се прије наступања мировања, а након уписане студијске године на којој ће користити то право. Изузетно, захтјев за мировање по основу болничког лијечења или трудноће може се поднијети у току студијске године.

Рјешење по захтјеву за мировање права и обавеза студента доноси декан факултета/академије.

По престанку разлога због којих је затражио мировање, студент наставља студије према важећем студијском програму.

Вредновање рада студента

Праћење рада студента

Рад и знање студента прати се и оцјењује континуирано у току семестра и на завршном испиту.

Предметни наставник обавезан је да на првом часу наставе упозна студента са облицима праћења рада, терминима провјере знања, карактером и садржином завршног испита, структуром укупног броја поена и начином формирања оцјене.

Студенту се додјељују поени за сваки издвојени облик провјере рада и оцјене знања, у складу са ECTS правилима, при чему:

- предиспитне активности студената (колоквијуми, семинарски радови, ангажман на настави и остали облици предиспитних провјера знања) се вреднују са 40% и
- испитне активности на завршном испиту 60%.

Наставник је дужан да студентима јавно саопшти резултате о броју освојених поена након сваке провјере, као и укупан број поена које је студент постигао од почетка наставе.

У структури укупног броја поена, највише 40% мора бити предвиђено за активности и провјере знања у току семестра.

На захтјев студента наставник је дужан да детаљно образложи оцјену његовог рада.

У оквиру трајања наставног процеса у току сваког семестра (15 седмица наставе) могу се организовати редовне провјере и ванредна провјера знања у виду: тестова, квизова, диктата, конверзације и најмање два колоквија.

Студенти су обавезни присуствовати свим провјерама знања. Прва редовна провјера знања обавља се најкасније након првих седам одслушаних седмица наставе.

Провјере на свим облицима знања прихватиће се као кумулативни испит, уколико је постигнути резултат позитиван, након сваке појединачне провјере, и износи најмање 51% у укупној вриједности од 100% предвиђеног и/или траженог укупног фонда знања и вјештина.

Вијеће факултета/академије утврђује ближа правила студирања и специфичности за предмете и додатне услове које студент мора испунити као услов за похађање предавања и полагање испита из појединих предмета у текућој студијској години, а који су у складу са овим правилима.

Завршни испити

Предметни наставник обавезан је да на првом часу наставе упозна студенте са начином полагања завршног испита и терминима за његово одржавање.

Завршни испит се у структури поена може вредновати са највише 60% укупног броја поена и одржава се у јануарско-фебруарским, априлском, јунско-јулским и септембарским роковима.

Завршном испиту може приступити студент који је задовољио све програмом прописане обавезе, те се благовремено пријавио за полагање тог испита, најкасније 1 (једну) седмицу прије него што ће се испит одржати према усвојеном календару.

Резултати писменог испита из сваког испитног рока чувају се до сљедеће студијске године.

Оцјењивање

Резултате провјере рада и знања студента у току наставе предметни наставник уноси у индекс студента као и у базу информационог система.

Након завршетка наставе и завршног испита наставник одређује укупни број освојених поена и формира коначну оцјену за сваког студента. Укупан број освојених поена и завршну оцјену наставник уноси у индекс, испитну пријаву и заједнички списак/извјештај студената путем информационог система, које доставља студентској служби факултета/академије.

Оцјењивање и вредновање врши се у складу са Статутом Универзитета, оцјенама од 5 до 10.

Пролазне оцјене су од 6 до 10:

- 10 – одличан/изузетан, остварује се од 91 до 100 поена;
- 9 – одличан, остварује се од 81 до 90 поена;
- 8 – врло добар, остварује се од 71 до 80 поена;
- 7 – добар, остварује се од 61 до 70 поена;
- 6 – довољан, остварује се од 51 до 60 поена;
- 5 – није положено, остварује се од 0 до 50 поена.

Структура оцјена у генерацији са више од 30 студената који су успјешно завршили све предвиђене облике провјере знања и положили испит препоручује се да тежи нормалној расподјели.

Према ECTS правилима нормална расподјела оцјена предвиђа сљедећу структуру:

- Оцјена А – приближно 10% укупног броја студената;
- Оцјена Б – приближно 25% укупног броја студената;
- Оцјена Ц – приближно 30% укупног броја студената;
- Оцјена Д – приближно 25% укупног броја студената;
- Оцјена Е – приближно 10% укупног броја студената.

Уколико структура оцјена знатно одступа од нормалне расподјеле, вијеће факултета/академије разматра извјештај у сврху анализе у погледу нивоа рада студената и критерија оцјењивања наставника по предметима студијских програма.

Испити и сви облици провјере знања су јавни.

Облици провјере знања могу бити писмени, усмени и практични. Испит може бити писмени, усмени и практични.

Уколико се испит организује усмено, наставник треба да омогући свим заинтересованим студентима да присуствују испитивању. Усменом испиту обавезно присуствује, поред кандидата и испитивача, и најмање још једно лице (особа) из реда студената, наставника или сарадника.

Уколико се испит организује писмено, наставник упознаје студенте којим се помагалима могу користити.

Наставник је дужан да саопшти студентима резултате усменог завршног испита одмах по одржаном испиту, а коначну оцјену на испиту дужан је објавити у року од два дана након завршеног испита.

Резултати писменог завршног испита и коначне оцјене објављују се у року од пет дана од дана испита, истицањем на огласној табли факултета/академије или на други адекватан начин.

Уколико је студент оцијењен оцјеном 5 – недовољан, наставник је дужан да га на његов захтјев упозна са недостацима рада.

Уколико је испит положило мање од 50% студената који су редовно похађали наставу и полагали завршни испит, наставник је дужан да прије поправног завршног испита одржи групне консултације са студентима.

Ако студент сматра да је оштећен у поступку спровођења и оцјењивања на завршном испиту, има право на поновно полагање пред комисијом.

У року од 24 сата након саопштења оцјене, студент са писменим образложењем тражи да се испит понови пред комисијом.

Декан факултета/академије доноси рјешење о поновљеном испиту, ако оцијени да је захтјев оправдан, са чиме упознаје предметног наставника и студента. У рјешењу се утврђује обавеза понављања испита у року од 48 сати у првом слободном термину.

Рјешењем се именује испитна комисија са утврђеним обавезама понављања испита у року од 48 сати.

У случају спријечености предметног наставника да одржи завршни испит, организација и одржавање завршног испита повјерава се другом наставнику из исте или сродне области, или комисији коју именује декан факултета/академије.

Комисија има најмање три члана. У комисију се именују наставници из исте или сродне уже научне области. Испитивач чијом оцјеном студент није задовољан не може бити предсједник комисије.

Одлуку о оцјени комисија доноси већином гласова.

Одлука комисије је коначна.

Записник о току испита и оцјени комисија доставља одговарајућој служби факултета/академије.

Студент може тражити комисијски испит из највише два предмета на крају једног семестра.

Завршни рад

Завршни рад представља самосталну стручну обраду одређеног проблема, вреднује се са 5 – 10 ECTS бодова на I циклусу, односно са 10 – 20 ECTS бодова на II циклусу студија.

Завршним радом студент доказује да је на основу знања стеченог током студија овладао заданом темом, да је тему обрадио по предвиђеној методологији, да зна да користи стручну литературу и терминологију, као и да је исправно наводи.

Тема завршног рада бира се из предмета које садржи студијски програм.

Могуће теме завршних радова предлажу предметни наставници. Изузетно, студенту се може одобрити тема завршног рада коју самостално предложи, уз претходну консултацију са наставником код којег жели да уради завршни рад.

Уз сваку тему завршног рада наводи се основна литература.

Завршни рад пријављује се надлежној служби факултета/академије, на прописаном обрасцу.

Студент стиче право да пријави завршни рад када оптерећење од предмета и предвиђено оптерећење по основу завршног рада не прелази 30 ECTS бодова, односно 60 ECTS бодова.

Пријава завршног рада обухвата сљедеће податке: радни назив теме, предмет, датум пријаве и потпис ментора за I циклус, односно: биографију, назив теме, структуру рада и образовање за II циклус.

Образложење теме завршног рада на II циклусу садржи:

- образложење назива рада,
- предмет истраживања,
- хипотезу са образложењем,
- сврху и циљ истраживања,
- методе које ће се примијенити,
- садржај рада,
- попис основне литературе.

Испуњена и потписана пријава овјерава се и одлаже у досије студента.

У студијској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 10 завршних радова I циклуса за студијске програме из техничких, биотехничких, природно-математичких и медицинских наука, односно највише 15 завршних радова за студијске програме из друштвених, хуманистичких и умјетничких наука.

У студијској години наставник може преузети, у својству ментора, највише 5 завршних радова II циклуса за студијске програме из техничких, биотехничких, природно-математичких и медицинских наука, односно највише 10 завршних радова за студијске програме из друштвених, хуманистичких и умјетничких наука.

Студент може само једном промијенити тему завршног рада.

Завршни рад студент израђује самостално.

Ментор је обавезан да прати рад студента, помаже му савјетима и упућивањем у литературу.

Студент формира завршни рад у концепту са свим припадајућим дијеловима. Концепт се предаје наставнику-ментору на увид и преглед. Студент је дужан поступити према упутствима и примједбама наставника-ментора. У противном, рад се враћа на даљу дораду.

Наставник је дужан да прегледа рад и врати га са коментаром најкасније за двије седмице од дана предаје рада.

Након положеног посљедњег испита студент може у року од 10 дана провјерити у надлежној служби факултета/академије евентуалне неусклађености у личном досијеу.

Студент предаје потребан број примјерака завршног рада надлежној служби факултета/академије. Након предаје рада у потребном броју примјерака, на приједлог ментора декан факултета/академије формира комисију и заказује се одбрана. Комисију сачињавају ментор, предсједник и најмање један члан.

Подаци о одбрани објављују се на огласној табли факултета/академије. Од предаје рада до његове одбране мора проћи најмање 5 дана.

Одбрана завршног рада састоји се од усменог излагања резултата рада и образложења издвојених закључака, као и одговора на питања комисије у вези с резултатима рада и закључака.

Пред комисијом студент усмено брани урађени завршни рад (мастер рад) након позитивног извјештаја комисије и одобрења/одлуке вијећа факултета/академије за јавну одбрану рада.

Ако студент не задовољи на одбрани завршног рада, има право да затражи да му се одобри избор нове теме у оквиру истог или другог предмета.

Завршни рад и одбрана оцјењују се јединственом оцјеном од 5 (пет) до 10 (десет).

Оцјена се доноси већином гласова чланова комисије.